

Dkt. Dave Mathewson, Hermeneutics, Hotuba ya 21, Apocalyptic 2, Lexical

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Tulisema kwamba moja ya sifa za fasihi ya apokalipsi, lakini hasa Kitabu cha Ufunuo, ni kwamba kinawasiliana kwa njia ya mfano. Ndiyo, kinarejelea matukio na watu halisi katika historia, na pia katika siku zijazo, Mungu atakaporudi kuhitimisha historia, lakini hakiwaelezi kihalisi, bali kinawaelezea kupitia njia ya mawasiliano ya mfano na aina ya lugha ya sitiari. Na kwa hivyo, mtu lazima aweze kuelewa jinsi Ufunuo unavyowasiliana kupitia ishara.

Njia moja, labda rahisi sana ya kuiweka, lakini njia moja ya kuelewa Ufunuo na alama ni, nambari moja, kuandika alama yenyewe na mizunguko yake na jinsi inavyoonyeshwa. Hata hivyo, ya pili ni kuelewa maana ya alama hiyo. Ishara hiyo inamaanisha nini? Inawasilishwa na nini? Maana ya alama yenyewe ni nini? Na hatimaye, ya tatu, kuelewa ishara hiyo inarejelea nini.

Ni mtu au tukio gani, kihistoria, ambalo ishara hiyo inamrejelea? Kwa mfano, katika Ufunuo, tunapata marejeleo mengi kwa mnyama. Mnyama huyo anaelezewa kuwa na vichwa saba. Ana pembe juu yake.

Inaonyeshwa kama rangi nyekundu. Kwa hivyo hiyo ndiyo ishara. Hiyo ndiyo anayoiona Yohana.

Hatua inayofuata ni kuuliza, maana ya ishara hiyo inaweza kuwa nini? Maana gani huwasilishwa na hiyo? Mnyama, mnyama mwenye vichwa saba, kwa kawaida huhusishwa na vitu kama uovu na machafuko na uharibifu. Hiyo ndiyo maana inayowasilishwa na ishara hiyo. Na kisha mtu anaweza kwenda mbali zaidi na kuuliza, ishara hiyo inarejelewa nini? Ishara ya mnyama anayewasilisha uharibifu na uovu na

machafuko, inarejelea nini? Au inarejelea nani? Uwezekano mkubwa zaidi, ikiwa mimi ni msomaji wa karne ya kwanza ninayesoma kitabu cha Ufunuo, nitamtambua kama Milki ya Kirumi, au labda mfalme ambaye kwa sasa ameketi kwenye kiti cha enzi.

Au kutoa mfano mwingine ambao tayari tumeutazama, katika Ufunuo sura ya 9, tuliona maelezo haya ya nzige hawa. Alama hiyo ni nzige, ambaye anaelezewa kuwa na taji kichwani mwake. Ana kichwa cha mwanadamu, uso wa mwanamume, nywele za mwanamke, na meno ya simba.

Ina mkia kama nge. Inaweza kuuma na kusababisha mateso na madhara. Maana yake ni, maana ya nzige, ishara ya nzige, ni nini? Inapendekeza mawazo ya mauaji na uharibifu na uharibifu mkubwa.

Inapendekeza uwezo, nguvu na uwezo. Lakini tunapouliza, kuna uwezekano mkubwa inarejelea nini? Kwa maoni yangu, inaonekana kuna dalili, katika Ufunuo sura ya 9, kwamba nzige wanawakilisha au wanarejelea viumbe vya pepo. Ukweli kwamba wanatoka katika shimo la kuzimu, ambalo mara nyingi katika Ufunuo ni mahali pa viumbe vya pepo na vya kishetani, labda nzige wanarejelea viumbe vya pepo.

Mfano mmoja wa mwisho, vipi kuhusu mashahidi wawili katika Ufunuo sura ya 11? Tunapata maelezo haya ya watu wawili wanaofanya kazi kama mashahidi. Moto hutoka vinywani mwao ili kuwaangamiza wale wanaowapinga. Lakini wao wenyewe wanauawa mwishoni mwa sura ya 11, au mwishoni mwa simulizi la mashahidi wawili katika sehemu hii ya sura ya 11.

Lakini mwishowe hufufuliwa. Nini maana ya alama hizi mbili, ishara ya mashahidi hawa wawili? Labda inaonyesha maana ya ushuhuda na ukweli, ushuhuda wa ukweli, hasa katika uso wa mgogoro. Mashahidi hao wawili wanarejelea nini? Labda

wanarejelea kanisa, kanisa lote, linalofanya kazi kama shahidi, hata katika uso wa mgogoro na Milki ya Kirumi.

Kwa hivyo hizo ni aina ya mifano ya jinsi alama zinavyoweza kufanya kazi, yaani, kuelezea alama yenyewe, alama ni nini, pili, inamaanisha nini, ishara inaonekana kuwa na maana gani. Na kisha mwishowe, ishara inaweza kumaanisha nini. Wakati mwingine ya tatu, ishara inarejelea nini, inaweza kuwa ngumu zaidi .

Kwa ufupi zaidi kuhusu alama, pia nadhani tunahitaji kutambua kwamba hata nambari katika Ufunuo zina thamani ya kiishara. Hiyo ni kusema, nambari hazipo kwa ajili ya taarifa ya hisabati wanazowasilisha, au taarifa ya muda ambayo nambari hizo zinawasilisha, iwe ni miaka mitatu na nusu, au miezi 42, au miaka elfu. Nambari hizo hazipo sana kwa ajili ya taarifa ya hisabati au ya muda wanazowasilisha, bali badala yake kwa ajili ya thamani za kiishara, taarifa ya mfano ambayo inawasilisha.

Kuanza na nambari rahisi, moja ya nambari zinazopatikana kila mahali katika Ufunuo ni nambari saba. Saba, kama watu wengi wanavyotambua na wanavyoweza kutambua, saba inaonyesha ukamilifu au ukamilifu. Kwa hivyo , kwa mfano, mihuri saba, mzunguko wa mihuri saba na tarumbeta saba na mabakuli saba, haipo sana kuonyesha idadi halisi ya mapigo saba pekee yenye mihuri, tarumbeta, na mabakuli, lakini nambari saba inaonyesha hukumu kamili ya Mungu juu ya ulimwengu.

Au nyingine, nambari kumi na mbili. Nambari kumi na mbili hutokea katika Ufunuo kama nambari kumi na mbili, au wakati mwingine katika mafungu, kama vile 144 ni kumi na mbili mara kumi na mbili, au 144,000, nambari unayoiona ikitokea mara kadhaa, ingekuwa kumi na mbili mara kumi na mbili mara elfu moja, nambari inayoonyesha ukuu, au kiasi kikubwa, au utimilifu tena. Nambari kumi na mbili ni muhimu kwa sababu ni idadi ya watu wa Mungu, iliyoigwa kulingana na makabila

kumi na mawili, au mitume kumi na wawili, ili unapopata, kwa mfano, nambari 144,000 labda inarejelea idadi kamili ya watu wa Mungu.

Au vipimo vya Yerusalemu Mpya katika Ufunuo 21 mara nyingi huonekana, vinaonyeshwa kama vigawe vya kumi na mbili, dhira 144, au kitu kama hicho, au 12,000. Kwa hivyo kila kitu katika Yerusalemu Mpya kimeundwa kwa mfano wa nambari kumi na mbili. Tena, nambari kumi na mbili, mfano wa watu wa Mungu.

Kwa hivyo kumi na mbili haipo kwa sababu ya thamani ya hisabati kama vile maana ya mfano inavyowasilisha. Inawasilisha watu wa Mungu katika ukamilifu wake. Miaka mitatu na nusu, unapata nambari hii mara kadhaa, hasa katika sura ya 11, 12, 13, katikati ya kitabu unapata miaka mitatu na nusu imetajwa mara kadhaa.

Labda miaka mitatu na nusu ipo, tena, si kuonyesha wakati halisi wa muda. Miaka mitatu na nusu ya siku 365 kila moja, na kisha nusu mwaka ikiwa nusu ya hiyo. Kwa hivyo wazo hilo si kipindi halisi cha wakati, lakini badala yake tatu na nusu labda inaashiria wazo la kipindi kifupi na chenye nguvu, lakini hicho hukatizwa.

Kwa hivyo una mwaka wa kwanza nambari moja, mwaka wa pili, mwaka wa tatu, lakini kisha nusu mwaka. Inakatizwa. Mambo huanza kubadilika na kisha ghafla yanafikia mwisho.

Pia ni nusu ya nambari saba, ambayo tena ingependekeza kitu ambacho hakijakamilika. Kwa hivyo wazo la miaka mitatu na nusu basi sio kuonyesha kipindi halisi cha wakati, lakini ni kuonyesha wakati wa uwepo wa kanisa. Ni wakati wa nguvu, wa mateso makali na upinzani, lakini hautadumu.

Itakatwa na kufupishwa. Na kwa kweli, pia ningebishana kwamba kutajwa kwa miaka mitatu na nusu hakupaswi kuongezwa katika saba, lakini kutajwa kwa miaka mitatu na nusu au miezi 42 au siku 1260, unakuta majina hayo yote katika Ufunuo, yote

yanarejelea kipindi kile kile cha wakati. Kuanzia karne ya kwanza hadi kuja kwa pili kwa Kristo, uwepo wa kanisa wakati mwingine utakuwa wa msukosuko, wakati wa upinzani mkali na migogoro na falme za ulimwengu, lakini hautadumu.

Itapunguzwa wakati Mungu atakaporudi kuwahukumu wanadamu waovu na kuwatetea na kuwapa thawabu watu wake waaminifu. Kisha hatimaye elfu, nambari elfu moja, tena labda haipo kwa thamani yake ya kihisabati, wala katika maandishi kama Ufunuo 20, ni taarifa za muda zinazowasiliana. Lakini badala yake, katika sura ya 20, badala ya kurejelea lazima kipindi halisi cha wakati cha miaka elfu moja cha siku 360 hivi, badala yake elfu moja, tena, nadhani inawasilisha wazo la ukamilifu au kipindi kamili au kamili cha wakati na sio sana jina maalum la muda halisi.

Na kwa hivyo hata nambari, ningependekeza, zinapaswa kuonekana kama ishara kwa taarifa za mfano zinazowasilisha, sio kuchukuliwa kihalisi kwa hisabati au thamani yake ya muda. Kwa kweli, ningependekeza kutafsiri Ufunuo kihalisi badala ya kihalisi, kunaendana na jinsi Yesu mwenyewe anavyotafsiri alama mbili katika sura ya kwanza ya Ufunuo. Ni kama vile sura ya kwanza ya Ufunuo, kwa namna fulani, inatutambulisha au inatuweka tayari kwa jinsi tunavyopaswa kusoma sehemu iliyobaki ya kitabu.

Katika Ufunuo sura ya kwanza, Yohana anaona maono, maono ya Mwana wa Adamu akiwa ameshika kinara cha taa, na mwandishi, Yesu mwenyewe, akimpa Yohana utume mwishoni kabisa mwa sura, katika mistari ya 19 na 20, Yesu anampatia Yohana utume na Yesu mwenyewe anatafsiri picha mbili kutoka sura ya kwanza. Tena, Yohana ana maono haya ya Mwana wa Adamu, na ameshika kinara cha mshumaa, na sasa Yesu mwenyewe anatafsiri hilo. Katika mstari wa 20, anasema, siri ya nyota saba, ambayo ni moja ya sifa nyingine za maono ya Yohana.

Anamwona Mwana wa Adamu, anaona nyota saba, na vinara saba vya taa vya dhahabu, na sasa Yesu anasema, siri ya nyota saba ulizoziona katika mkono wangu wa kuume na vinara saba vya taa vya dhahabu ni hii, nyota saba ni malaika wa makanisa saba, na vinara saba vya taa ni makanisa saba. Kwa hivyo unaona jinsi Yesu alivyoelewa kwamba nyota saba si nyota halisi, lakini zinaashiria, nyota ambazo Yohana aliziona zinaashiria malaika saba ambao ni wa makanisa saba, na vinara saba vya taa alivyoviona katika maono yake havirejelei taa saba halisi, bali vinaashiria na kurejelea kanisa. Kwa hivyo nadhani kwamba, tena, isipokuwa kuna sababu ya kulazimisha kutofanya hivyo, ni kwamba kila kitu katika Ufunuo kinapaswa kufasiriwa kwa mfano, si kihalisi.

Tena, hiyo haimaanishi kwamba Ufunuo haurejelei matukio halisi na watu na mahali, bali unawaelezea kwa njia ya mfano, badala ya kihalisi. Kipengele kingine cha ishara, kutaja tu kwa ufupi, ni kwamba lugha nyingi ya Yohana inatoka katika Agano la Kale. Katika kipindi kijacho, tutazungumzia kuhusu matumizi ya Agano la Kale katika Agano Jipya, matumizi ya maandishi ya Agano la Kale na maandishi wa Agano Jipya, na tutajadili mifano kadhaa kutoka Ufunuo, lakini picha nyingi za Yohana, nyingi ya ishara anazochukua, zinatoka katika Agano la Kale.

Kwa hivyo lugha ya Yohana, ikijumuisha nambari, inapaswa kufasiriwa kwa njia ya mfano, badala ya kihalisi. Kanuni ya pili, nadhani, ambayo ni muhimu katika kutafsiri Ufunuo, ni kuielewa kulingana na muktadha wake wa kihistoria wa awali, yaani, jinsi kitabu kingine chochote cha Agano Jipya kingeshughulikiwa. Ufunuo uliandikwa kwa kujibu na wakati wa utawala wa kifalme, yaani, Milki ya Kirumi ilitawala ulimwengu wa wakati huo, na Roma pia ilionekana, ingawa, Roma ilionekana kuwa na jukumu la ustawi wa raia wake na Milki, kila kitu walichopitia walidaiwa na Roma.

Baadhi yenu mmesikia kuhusu Pax Romana inayojulikana sana, ukweli kwamba amani ya Roma, Roma ilileta amani kwa utawala mzima wa Kigiriki na Kirumi. Lakini

zaidi ya hayo, ndani ya muktadha wa utawala wa Kirumi, Roma ilifanya kazi na tata, ikitetea uhusiano tata kati ya siasa, uchumi, na dini. Watatu hao walikuwa wameunganishwa kwa njia tata, tofauti sana na baadhi ya jamii zetu za leo, ambapo dini na siasa au dini na jamii hutenganishwa.

Katika siku hizo, mfumo wa kiuchumi wa Roma, mfumo wake wa kisiasa, na mfumo wake wa kidini ungekuwa umefungamana kwa karibu. Hungeweza kushiriki katika moja bila kushiriki katika nyingine. Kwa hivyo Wakristo wakati huo walijaribiwa mara kwa mara, kwa kujihusisha na maisha ya kisiasa na kijamii na kiuchumi ya Roma, walikuwa katika hatari ya pia kuafikiana na ibada ya sanamu ya kidini ya Milki ya Roma, kupitia sio tu ibada yao ya miungu ya kipagani, bali pia ibada ya Mfalme mwenyewe.

Sehemu ya mfumo wa kidini wa Roma ilihusisha kumwabudu Mfalme kama mtu aliyewajibika kwa ustawi wako, na kuwajibika kwa mambo yote ambayo Milki ya Roma iliwafanyia raia wake. Kwa hivyo, ikiwa ulikuwa Mkristo katika karne ya kwanza, kwa kushiriki katika maisha ya kisiasa na kiuchumi ya Roma, mara nyingi ulihitaji kushiriki katika mfumo wa kidini wa Roma pia. Ambayo mwandishi wa Ufunuo anaiona kama ibada ya sanamu, ikihusisha mtu kuabudu miungu ya kipagani na miungu ya kipagani, na hata kumwabudu Mfalme mwenyewe.

Ambayo ingemhusisha Mkristo katika maelewano. Kuachana na ibada ya pekee ambayo ni ya Mungu na Yesu Kristo pekee. Kwa hivyo Yohana anaandika kisha kushughulikia hali hii.

Tena, unaweza kuona kwamba kwa Wakristo kuna majibu machache yanayowezekana. Wakristo wanaweza kuchagua kupinga na kupinga na kukataa kushiriki katika desturi fulani za kidini za kuabudu sanamu, na kwa hivyo labda

wapate matokeo. Huo ni ukandamizaji wa kiuchumi au mateso katika mfumo wa ukandamizaji na matatizo, ambayo kwa kawaida husababishwa katika ngazi ya chini.

Mateso mengi katika hatua hii hayangetoka kwa lazima kutoka kwa wakuu, kutoka kwa Mfalme mwenyewe, lakini mengi yangetoka kwa wasomi wa eneo hilo na watawala wa eneo hilo katika jamii tofauti, wenye nia ya kupata upendeleo kwa Roma na kuendelea kuwa na uhusiano mzuri na Roma. Wao ndio ambao wangeona kukataa kwa Wakristo kushiriki kama kuonyesha kutokuwa na shukrani, na hata uasi dhidi ya Roma na mfumo wake wa kisiasa, kiuchumi na kidini. Vinginevyo, Wakristo wengi wanaweza kuchagua kuafikiana, na kufikiri kwamba kwa namna fulani wangeweza kuhalalisha kuingizwa na kushiriki katika mfumo wa Kirumi, na hata mfumo wao wa ibada ya sanamu, na bado kudumisha utii wao kwa Yesu Kristo.

Kwa hivyo, Ufunuo basi ni jibu la hali hiyo, ambapo Yohana lazima awaeleze wale, na labda awafariji wale, wanaopitia ukandamizaji na mateso kwa sababu ya uaminifu wao kwa Yesu Kristo. Lakini pia kuwaonya na kuwaeleza wale walio katika hatari ya kuafikiana. Inashangaza kwamba unaposoma barua saba katika sura ya pili na ya tatu, jumbe saba kwa makanisa saba ambazo Yohana anazizungumzia, zinazotoa msingi wa kuelewa Ufunuo, kwamba ni wawili tu kati yao wanaopitia aina yoyote ya ukandamizaji na mateso.

Wale watano wengine wote kimsingi wamejikita na kuunganishwa katika ulimwengu wa Kirumi kiasi kwamba wako katika hatari ya kupoteza au tayari wamepoteza ushuhuda wao. Kwa hivyo, Ufunuo si fasihi tu kwa ajili ya waliokandamizwa na kuteswa, pia imekusudiwa kuwashtua wale wanaokubaliana na utawala wa Kirumi na mfumo wa kidini wa Kirumi. Kwa hivyo, mtu anahitaji kuelewa Ufunuo kulingana na muktadha wake wa kihistoria na kitamaduni kama jibu la hilo.

Kama vile mtu angeelewa barua yoyote ya Paulo kama jibu mahususi kwa matatizo maalum. Tatu, ni kanuni nyingine inayotokana na mambo kadhaa ambayo Yohana mwenyewe anasema, lakini haswa kutoka kwa aina ya fasihi ya Ufunuo, ni kwamba tafsiri yoyote ambayo Yohana hangeweza kuikusudia, au wasomaji wake hawangeweza kuielewa, labda itakataliwa. Kwa sababu, kwanza kabisa, tumeona kwamba Ufunuo ni barua.

Imeundwa kwa namna ya barua, ambayo ina maana kwamba barua ilikusudiwa kuwasilisha taarifa kwa wasomaji ambao wangejibu hali yao maalum. Kwa hivyo, kama barua, labda, ni kuwasilisha taarifa ambazo wasomaji wa Yohana wangeweza kuelewa, na ambazo Yohana angekusudia. Tena, kuona Ufunuo kama unashughulikia hali halisi za kiteknolojia za karne ya 21, ni kuiondoa mikononi mwa wasomaji wa awali ambao ilikusudiwa.

Cha kufurahisha ni kwamba, kitabu cha Ufunuo kinaishia katika sura ya 22, kwa kauli ya kuvutia ambayo inaonyesha tena kwamba kilikusudiwa kuwa muhimu kwa wasomaji wa kwanza kabisa. Na, kuanzia mstari wa 10, hii ndiyo, mwishoni kabisa mwa kitabu sasa, malaika anamwambia Yohana, na baadhi ya mawaidha ya kumalizia kuhusu kile ambacho Yohana anapaswa kufanya na kitabu hicho, na jinsi msomaji anavyopaswa kujibu, jinsi kinavyopaswa kusomwa na kuitikiwa. Mstari wa 10, Sasa, cha kufurahisha ni kwamba, hii ni kinyume kabisa na kile ambacho Danieli aliambiwa afanye.

Aliambiwa afunge unabii wake, kwa sababu ulikuwa wa wakati ujao. Sasa, Yohana anaambiwa asiufunge, kwa sababu wakati umekaribia. Yaani, matukio haya tayari yanatimizwa, au yanakaribia kutimizwa.

Huu ni ujumbe kwa wasomaji wake. Yohana haandiki kwa ajili ya kizazi kingine. Anaandika unabii, unabii, katika mfumo wa barua, ambayo inalenga kushughulikia hali ya watu wa wakati wake, wa wasomaji wake.

Kwa hivyo, tena, ili kupindua dhana potofu ya kawaida, kwa mara nyingine tena, nilifundishwa kwamba Ufunuo, kimsingi, ulikuwa kitabu ambacho sasa kilikuwa kinatimizwa na kufunuliwa, na kingeweza kueleweka na wasomaji wa karne ya 20 na 21. Na kwamba wasomaji wa karne ya 1 hawangeelewa, na labda Yohana hakuelewa kile alichokuwa akikiona. Tena, hilo linapaswa kugeuzwa kichwani.

Wasomaji na waandishi wa karne ya 1 ndio walioelewa. Kama kuna yeyote, sisi ndio ambao hatuelewi. Na tunapaswa kufanya kazi ngumu ya kujaribu kujua, ni nini ambacho Yohana alikuwa akiwasiliana na wasomaji wa karne ya 1 wanaojitahidi kuishi maisha yao, katika muktadha wa Roma ya kifalme ya karne ya 1.

Kwa hivyo, Ufunuo ni kitabu ambacho hakipaswi kufungwa, lakini ni kitabu cha kueleweka na kusomwa, na kushughulikia, na kutimizwa, katikati ya wasomaji wa karne ya 1. Kwa hivyo ninaposikia tafsiri zinazolinganisha sehemu fulani za Ufunuo na chipisi za kompyuta, au vita vya nyuklia, au taifa la China, au mtu mwingine, mara moja, hilo linapaswa kuibua maswali na bendera nyekundu akilini mwako. Na tafsiri hizo labda zinapaswa kukataliwa.

Na inanivutia kwamba watu ambao, wanafunzi ambao watatetea kuelewa kila kitabu kingine kipya, kila kitabu kingine cha Agano Jipya, kulingana na muktadha wake wa kihistoria wa awali, wanakataa kufuata hilo linapokuja suala la kutafsiri Ufunuo. Badala yake, wanajiuliza jinsi Ufunuo unavyoonekana kutekelezwa na kutimizwa katika siku zetu. Kanuni chache zaidi, nambari moja, au samahani, nambari nne.

Kwa hivyo, nambari moja ni kuifasiri kulingana na ishara zake, kutambua kwamba Ufunuo unawasiliana kwa njia ya mfano. Pili, kuifasiri kulingana na muktadha wake wa kihistoria wa awali. Nambari ya tatu, kutambua tafsiri yoyote ambayo Yohana hangeweza kamwe kuikusudia, na hadhira yake ya karne ya 1 hangeweza kamwe kuelewa, labda kukataliwa.

La nne ni, usipoteze mtazamo wa msitu kwa ajili ya miti. Yaani, usijikute sana katika maelezo kiasi kwamba unakosa ujumbe mkuu wa maandishi unayoshughulikia. Kwa mfano, mabakuli saba katika sura ya 8 na 9, samahani, tarumbeta saba katika sura ya 8 na 9, lakini pia mabakuli saba katika sura ya 16 ya Ufunuo.

Mtu anaweza kukisia jinsi hasa mapigo haya yatakavyotimizwa, wakati yatakapotokea, matukio gani yanaweza kuhusishwa nayo. Mtu anaweza kuzama sana katika maelezo kiasi kwamba mtu anakosa ukweli kwamba mabakuli na tarumbeta hizi, mapigo yanayohusiana nazo, yanahusiana kwa karibu sana na mapigo kumi katika kitabu cha Kutoka, Mungu alipowakomboa Wamisri kutoka mikononi mwa Farao na Misri. Ili kwamba, unaposoma simulizi la tarumbeta saba na mabakuli saba, jambo muhimu si hasa jinsi haya yatakavyotimizwa na jinsi yatakavyoonekana.

Nadhani ni vigumu sana kwa wafasiri wa karne ya 20 na 21 kusema kwa uhakika. Lakini badala ya kuuliza ni nini hasa hizi, au zitatimizwaje, zitatokea lini, ni matukio gani yatakayozitimiza, badala yake ni kutambua kwamba kwa njia ile ile, ujumbe unaonekana kuwa katika njia ile ile ambayo Mungu alihukumu taifa ovu, lisilomcha Mungu, na linalokandamiza na kuwaokoa watu wake kutoka katika Kutoka kwa kwanza. Kwa hivyo katika Kutoka kwa mara ya kwanza, Mungu atahukumu tena taifa ovu, linalokandamiza na kuwaokoa na kuwakomboa watu wake kwa njia ile ile aliyofanya katika Kutoka kwa kwanza.

Hata kama hatuwezi kujua hasa jinsi hiyo itakavyokuwa na jinsi mapigo hayo na hukumu hizo zitakavyotokea. Kwa hivyo usipoteze msitu kwa kujishughulisha sana na miti. Ndiyo, tunahitaji kuangalia miti na kujaribu kuielewa, lakini usikose msitu mzima unaounda.

Tano, nadhani zaidi ya kitabu kingine chochote katika Agano Jipya, ushauri mzuri ungekuwa kutumia maoni mazuri. Kuna maoni kadhaa mazuri kuhusu Ufunuo au vitabu ambavyo si maoni tu bali ni aina ya utangulizi wake. Nadhani kazi ya Richard Baucom, Theolojia ya Kitabu cha Ufunuo, iliyochapishwa na Cambridge University Press, ni mojawapo ya vitabu bora zaidi vya kitabu cha Ufunuo ambavyo nimevipata.

Kitabu cha hivi karibuni kilichoandikwa na Michael Gorman kiitwacho Reading Responsely Responsibly ni utangulizi muhimu sana wa kusoma kitabu hiki na baadhi ya mitego ya kuepuka. Maelezo ya kiwango cha kati yaliyoandikwa na Robert Mounts katika New International Commentary in the New Testament bado ni mwongozo muhimu sana na uchambuzi mzuri wa maandishi. Kuna maoni ya hali ya juu zaidi kuhusu Ufunuo ambayo pia yanasaidia sana, lakini haya ni miongozo muhimu sana katika Ufunuo.

Kwa hivyo, kwa kitabu kama Ufunuo, nadhani mtu anahitaji kutegemea maoni mazuri, wengine ambao wamepambana na maandishi. Kanuni ya sita, nadhani, ni kwamba kipimo kizuri cha unyenyekevu ni muhimu kwa kusoma Ufunuo. Hakuna nafasi ya madai ya kiitikadi, hakuna nafasi ya kutotaka kusikiliza au mtazamo sahihi, lakini badala yake, kutokana na aina ya kitabu Ufunuo, kutokana na utofauti wa njia ambazo kimeshughulikiwa, kutokana na baadhi ya ugumu wa kukielewa, ndani ya mfumo ulio hapo juu wa mapendekezo niliyotoa, nadhani tafsiri yoyote inahitaji kupunguzwa kwa unyenyekevu.

Najua ninapaswa kuwa na kitabu cha saba katika kitabu kama Ufunuo, hatupaswi kuishia na sita, lakini siishii, kwa hivyo nitaishia na sita. Kwa hivyo, ukosoaji wa aina, nadhani, ni zana muhimu na yenye thamani katika tafsiri. Tena, unatupeleka kwenye mguu sahihi, hautatui matatizo yote, kila kitabu kina muundo wake wa kipekee na njia ya kuiendeleza, lakini ukosoaji wa aina unatusaidia kutupeleka kwenye mguu sahihi, unatufanya tuulize maswali sahihi ya maandishi, na unatufanya tutegemee taarifa sahihi kutoka kwa maandishi, na tusitarajie kufanya kitu ambacho hakikukusudiwa kufanya.

Na hasa kwa sababu Agano Jipya na Agano la Kale zimeandikwa katika aina za fasihi ambazo zinaweza au zisilingane na chochote tulicho nacho, ni muhimu kujaribu kuelewa ni aina gani za fasihi na aina za fasihi zilizounda Agano la Kale na Jipya, na jinsi hilo linavyoathiri jinsi tunavyotafsiri vitabu hivyo. Sasa, kwa ukosoaji wa aina, tumeuliza maswali mapana sana yanayohusiana na vitabu vyote, na jinsi yanavyowekwa pamoja, na jinsi aina ya kitabu inavyoweza kuathiri aina ya maswali tunayouliza na jinsi tunavyokaribia kitabu ili kukitafsiri. Sasa, ninachotaka kufanya ni kuwa na ufupi zaidi na kuangalia, katika vikao vijavyo, jinsi tunavyoweza kutafsiri baadhi ya maelezo ya maandishi, na pia tutazungumzia zaidi kuhusu kanuni zinazopita aina tofauti za aina, ingawa baadhi ya hizi zitatumika kwa njia tofauti kwa aina tofauti za fasihi.

Lakini ninachotaka kufanya sasa ni kuzungumzia kidogo kuhusu uchanganuzi wa kimsamiati na kisemantiki wa maandishi ya Biblia. Yaani, sasa tunataka kushughulikia masuala yanayohusiana na maandishi yenyewe, maneno yake, sarufi yake, maana ya vipengele vya kimsamiati au maneno ambayo mtu hupata katika maandishi ya Biblia. Tunazielewaje hizo? Kama tulivyokwisha sema, maandishi ya Agano Jipya na Agano la Kale yameandikwa kwa lugha tofauti sana na zetu katika ulimwengu wetu wa kisasa, kwa hivyo lazima tuelewe jinsi tunavyoelewa maana ya maneno, jinsi tunavyoelewa sarufi ya maandishi, na tunapojaribu kuelewa maana ya maneno, hivi ndivyo vitabu

vya kifalsafa au vitabu vya tafsiri ya Biblia mara nyingi huviita masomo ya maneno, au kutumia maneno ya kupendeza zaidi, uchanganuzi wa kimsamiati au kisemantiki.

Na tena, tatizo ni kwamba, kwa wengi wetu, hasa wazungumzaji wa Kiingereza, lakini wazungumzaji wa lugha zingine, ni kwamba maneno mengi katika tafsiri zetu huenda yasiendane au kuingiliana au kuendana kwa maana na maneno ya Kigiriki au Kiebrania ambayo yamekusudiwa kuwasilisha. Hiyo ni kusema, maneno ya Kigiriki au Kiebrania yanaweza kupotea katika uelewa wetu, au yanaweza kueleweka kwa njia isiyokamilika au kwa sehemu katika tafsiri zetu, hivyo tunahitaji kuzingatia maana ya maneno tunayopata katika maandishi ya Biblia. Kwa hivyo wacha nifanye uchunguzi kadhaa unaohusiana na maneno na maana za maneno, na kisha tutazingatia jinsi hiyo inaweza kuleta tofauti katika jinsi tunavyofanya uchambuzi wa msamiati au masomo ya maneno.

Kwanza kabisa, je, ni maneno? Neno kimsingi ni ishara inayoonyesha uwanja wa maana, au aina mbalimbali za maana. Yaani, maneno mara chache huwa na maana moja tu. Kama yangukuwa nayo, lugha ingekuwa karibu isiyoweza kutumika.

Kama ungelazimika kuwa na neno moja kwa kila maana, lugha ingekuwa karibu isiyoweza kudhibitiwa. Kwa hivyo kwa kawaida neno huashiria uwanja wa maana, linaweza kumaanisha zaidi ya kitu kimoja. Lakini katika baadhi ya matukio machache, maneno yanaweza kuwa na maana moja, lakini kwa kawaida maneno huwa na maana mbalimbali.

Kwa wazungumzaji wa Kiingereza, fikiria neno shina. Neno shina la Kiingereza linaweza kumaanisha uwazi wa shina la tembo. Linaweza kumaanisha sehemu ya chini ya mti, shina la mti.

Inaweza kurejelea sehemu ya nyuma ya gari. Wazungumzaji wa Kiingereza wangeiita hiyo buti ya gari. Lakini kwa Kiingereza, buti hurejelea sehemu ya nyuma ya gari, inayotumika kuhifadhi.

Inaweza kumaanisha sanduku kubwa ambalo wakati mwingine mtu huliweka chini ya kitanda. Shina linalotumika kuhifadhi nguo au vitu vingine au kitu kama hicho. Kwa hivyo hata neno la Kiingereza shina linaweza kuonekana kuwa na alama au maana mbalimbali.

Kinachotokea ni kwamba kwa kawaida muktadha utafanya kazi ili kutofautisha maana. Hiyo ni kusema, kuashiria moja tu ya maana hizo. Mara chache sana, isipokuwa kwa mchezo wa maneno au kejeli au kitu kama hicho, mara chache sana maneno hayabebi maana zaidi ya moja au zote popote yanapotumika.

Kwa hivyo ninapotumia neno trunk katika sentensi, halileti maana hizi zote kwa wakati mmoja. Kwa kawaida muktadha utaonyesha kwamba ninalifupisha hadi mojawapo ya hizo. Kwa hivyo nikitumia neno trunk katika muktadha ambapo ninazungumzia kuhusu mbuga ya wanyama na wanyama, labda utajua haswa maana ya trunk.

Sehemu ya tembo. Kwa hivyo muktadha kwa ujumla hupunguza moja ya maana hizo. Hupunguza neno kwa moja ya maana hizo katika muktadha wake.

Tena, haiwezi kumaanisha mambo hayo yote. Jambo la pili muhimu kuelewa ni kwamba maneno hubadilika maana baada ya muda. Mtu anaweza kufikiria mifano kadhaa ya hili.

Mfano mmoja wa kuvutia ni kutoka kwa lugha ya Kiingereza ambayo imekuwa na athari kadhaa. Neno shoga kwa Kiingereza, miaka 30 iliyopita, miaka 40, 50 iliyopita, kutumia neno shoga ingekuwa sawa na kumwita mtu mwenye furaha au

mchangamfu. Hata moja ya nyimbo zetu za Krismasi, Don, We Now Are Gay Apparel, ingependekeza furaha na furaha, kitu kama hicho.

Ilhali sasa, katika Kiingereza cha kisasa, inamaanisha kitu tofauti sana na hicho. Ikimaanisha mwelekeo wa kijinsia wa mtu. Kwa hivyo maneno hubadilika baada ya muda.

Wakati mwingine mabadiliko huwa madogo, lakini wakati mwingine, kama mfano nilioutoa, yanaweza kuwa mabadiliko makubwa ambayo yana athari kubwa sana katika jinsi unavyotumia neno hilo. Kwa hivyo hatuwezi kudhani kwamba maana ya neno katika wakati fulani inalingana na maana yake hapo awali au jinsi lilivyotumika wakati mwingine kwa sababu maneno hubadilika. Sio wakati wote, lakini mara nyingi hufanya hivyo.

Maneno hubadilika katika maana. Sababu moja ni kwamba maana ni ya kiholela. Kimsingi, isipokuwa kwa baadhi ya matukio, maneno mengi yanamaanisha tu kile ambacho watumiaji wote wanaamua kitamaanisha na jinsi wanavyoamua kuitumia.

Kwa maneno mengine, inamaanisha nini kwa kundi la watumiaji wa lugha katika wakati fulani? Kanuni ya tatu ni kwamba maneno yanahusiana na maneno mengine. Tunaita haya visawe . Kile ambacho visawe ni, ni maneno mawili yanayoingiliana katika maana.

Hiyo haimaanishi kwamba yanafanana kabisa katika maana. Inamaanisha tu kwamba kuna mwingiliano fulani. Wakati mwingine maneno yanaingiliana katika maana, kama vile kuwa na miduara miwili inayoingiliana, ingawa si kabisa.

Maneno huingiliana katika maana, ingawa bado yanaweza kuwa na maana ambayo ni ya kipekee kwao. Wakati mwingine, maneno yanaweza kuingiliana kama vifupisho. Yaani, neno moja ni neno pana na neno lingine ni jembamba zaidi.

Kwa mfano, neno ua lingekuwa neno pana zaidi, na kihiponimu inaweza kuwa waridi. Waridi ni aina ya ua, lakini ni kihiponimu maalum sana cha ua. Kwa hivyo kuna njia mbalimbali ambazo maneno yanaweza kuhusiana.

Lakini tena, maneno si mara zote huwa ni vitu vilivyojitenga pekee. Wakati mwingine yanahusiana na kuingiliana. Kanuni nyingine ni kwamba maneno si vibebaji vikuu vya maana.

Kuelewa maandishi ni zaidi ya kuelewa tu maana za neno na kuzijumlisha. Maneno si vibebaji na vibebaji vya maana vya msingi, hata kama ni muhimu kiasi gani. Badala yake, maneno huunganishwa ili kutengeneza vifungu vya maneno.

Vifungu vya maneno huunganishwa ili kuunda sentensi. Sentensi huunganishwa ili kuunda aya. Aya huunganishwa ili kuunda mijadala mizima.

Kwa hivyo tunahitaji kuelewa kwamba maneno sio yenye maana kuu. Ndiyo, yana jukumu muhimu, lakini yanafanya kazi ndani ya muktadha mpana zaidi. Pia ni muhimu kuelewa kwamba Biblia iliandikwa katika lugha ya kawaida ya kila siku ya wakati huo, kwa Kiebrania na Kigiriki.

Hapo awali, baadhi, hasa kwa Kigiriki, walidhani, hasa nyuma katika karne ya 19 na hata mwanzoni mwa karne ya 20, mara nyingi ungewasikia watu wakizungumzia Kigiriki kwa maana ya kuwa lugha maalum, lugha ya kibiblia, lugha. Msomi mmoja aliiita mapema sana lugha ya Roho Mtakatifu. Hiyo ni kwamba Kigiriki, hasa, na wakati mwingine hata Kiebrania, lugha ya Biblia, ilikuwa lugha maalum inayofaa na iliyoundwa mahsusi kwa ajili ya kuwasilisha ufunuo wa Mungu.

Lakini kupitia utafiti mwingi, tumegundua kwamba Agano la Kale na Jipya lililowasilishwa kwa Kiebrania na Kigiriki lilitumia lugha ya kawaida ya wakati huo.

Hasa ugunduzi mwingi wa papyrus na mabaki mengine ya fasihi kutoka karne ya 1 na karibu wakati huo umeonyesha kwamba Kigiriki cha Agano Jipya si kitu kingine ila lugha ya kawaida, ya kawaida, ya kila siku ya watu wa kawaida wa karne ya 1. Ndiyo maana wasomi mara nyingi hukiita Kigiriki cha Koine .

Sio aina maalum ya Kigiriki au Kigiriki maalum kinachofaa kuwasilisha ufunuo wa Mungu. Lakini badala yake, Mungu alichagua kujifunua yeye mwenyewe na neno lake kupitia lugha ya kawaida ya watu. Kwa hivyo tunaporejelea msukumo wa Biblia, ukweli kwamba imevuviwa, hatupaswi kuchanganya hili na kuifanya lugha ifanye kitu ambacho haikufanya.

Hiyo ni kusema, msukumo haumaanishi kwamba lugha ya Kiebrania au Kigiriki ilitumika kwa njia isiyo ya kawaida, isiyo ya kawaida, au maalum. Lakini tena, maandishi wa Agano Jipya na Agano la Kale wanawasiliana katika lugha ya kawaida na ya kawaida ya siku zao. Kanuni nyingine ni kwamba maana ya neno inapaswa kutofautishwa na marejeleo yake au kile kinachorejelewa.

Hiyo ni kusema, kama ninazungumzia meli, na nikizungumzia Titanic na kuzama kwa Titanic mwaka wa 1912, neno meli halimaanishi Titanic. Neno meli lingemaanisha kwa urahisi kitu kama mashua kubwa sana. Huenda nikamaanisha Titanic, lakini neno meli halimaanishi Titanic.

Kwa hivyo unapoangalia maandishi ya Biblia, kwa mfano, neno mfalme linaweza kutumika katika maandishi ya Agano la Kale kumrejelea Daudi, lakini neno mfalme halimaanishi Mfalme Daudi. Halimaanishi mfalme wa ukoo wa Daudi. Neno la Kiebrania meleki linamaanisha, au tungetafsiri kama mfalme au mtawala, lakini katika miktadha fulani, linaweza kumaanisha mfalme maalum sana.

Kwa hivyo ni muhimu kutambua kwamba maana ya neno ni tofauti na kile kinachoweza kurejelewa katika uhalisia. Kwa hivyo, kwa kuzingatia hilo, hebu tuzungumzie kidogo kuhusu njia ya kufanya utafiti wa maneno. Mtu anawezaje kufanya utafiti wa maneno au kufanya uchambuzi wa kileksika? Nataka kufupisha hatua tatu ambazo wafasiri wengi wanakubali zinapaswa kuhusika katika kufanya utafiti wa maneno au uchambuzi wa kileksika.

Hatua ya kwanza ni wazi ni kuchagua neno. Sio lazima, wala mtu hana muda wa kufanya utafiti wa neno kwa kila neno katika maandishi ambayo mtu anashughulika nayo. Kwa hivyo ni muhimu kuchagua maneno kulingana na kama ni maneno yenye matatizo, au, kwa mfano, kuna utata kuhusu maana ya neno yom au siku katika Mwanzo sura ya 1. Tunaelewaje hilo? Au labda neno ni neno adimu, hasa katika Kiebrania.

Maneno mengi hutokea mara moja tu katika Biblia ya Kiebrania, kwa hivyo ni vigumu bila kuwa na matumizi kadhaa ambayo mtu anaweza kulinganisha katika Biblia au hata nje yake. Wakati mwingine hiyo inaweza kuwa changamoto. Kwa hivyo maneno ambayo ni nadra au hutokea mara moja tu, maneno ambayo yanaonekana kuwa na maana, yaani, yanatokea mara kwa mara katika maandishi au mwandishi anaonekana kutegemea hoja yake kwenye neno hilo.

Baadhi ya maneno ambayo labda ni ya kitheolojia zaidi, maneno kama vile katika barua za Paulo, upatanisho au uhalalishaji, au katika Agano la Kale na Jipya, neno agano, maneno ambayo yanaonekana kuwa na umuhimu wa kitheolojia kwao. Hayo ndiyo maneno ambayo ungeyachagua ili kufanya utafiti wa kina zaidi wa hayo, ni wazi zaidi ya jinsi tafsiri ya Kiingereza inavyoyatafsiri. Hatua ya pili, inayohusiana na baadhi ya mambo ambayo tumesema kuhusu maneno na yale yaliyo na yale yanayofanya, hatua ya pili ni kubaini uwanja wa maana.

Neno hili linaweza kumaanisha nini? Je, kuna uwezekano gani? Je, kuna maana gani? Neno hili linaweza kumaanisha nini katika maneno ya Kiebrania au Kigiriki? Je, kuna uwezekano gani? Kwa mfano, wakati mwingine zana kama vile konkodansi inaweza kusaidia kuangalia tu jinsi neno linavyotumika na kuona mifano yote na kutambua jinsi zinavyotofautiana na jinsi waandishi tofauti wanavyoonekana kutumia maneno, n.k. Zana muhimu sana ni zana za kujifunza maneno au kamusi za kitheolojia. Mbili ambazo ni za hivi karibuni na zinazopatikana kwa wasomaji wa Kiingereza zingekuwa zana kama vile Kamusi Mpya ya Kimataifa ya Theolojia na Ufafanuzi wa Agano la Kale, iliyohaririwa na Willem van Gemeren .

Na kisha mwenzake wa Agano Jipya, Kamusi Mpya ya Kimataifa ya Theolojia ya Agano Jipya, iliyohaririwa na Colin Brown, ni kazi mbili zinazopatikana kwa msingi wa maneno ya Kiebrania na Kigiriki. Sio kamili. Zinaonekana kuzingatia kile wanachofikiri ni maneno muhimu ya kitheolojia, kama majina ya kamusi yanavyoonyesha.

Lakini zinapatikana kwa wasomaji wa Kiingereza na zitatoa taarifa nyingi kuhusu jinsi maneno hayo yanavyotumika. Ukisoma Kigiriki na Kiebrania, unapata kamusi na zana zingine nyingi zinazosaidia. Ningependekeza kuepuka kazi zingine.

Kamusi ya kawaida sana ilikuwa Kamusi ya Vine ya Maneno ya Agano la Kale na Jipya. Huenda kukawa na taarifa muhimu ndani yake, lakini kumekuwa na maendeleo mengi katika rasilimali tulizonazo, lakini pia masasisho katika mbinu na kanuni za lugha ambazo nadhani zinaonyesha tunahitaji, ikiwa tunatumia kazi za zamani, kuhakikisha tunaziangalia dhidi ya zana za hivi karibuni za kujifunza maneno . Kwa hivyo kutumia zana hizo ili, tena, kuweza kujaribu kufafanua neno hili linamaanisha nini, ni uwezekano gani unaopatikana.

Na kisha tatu, hatua ya tatu ni kubaini, nje ya upeo wa maana na uwezekano, ni nini kinachowezekana zaidi mwandishi anakusudia katika muktadha huu. Tena, muktadha

hufanya kazi ya kutofautisha maana. Kati ya uwezekano wote, muktadha kwa kawaida huipunguza hadi moja wapo.

Nje ya uwezekano wa maneno mawili au maana mbili, au labda utata wa makusudi, au kucheza na maneno, kejeli, aina hizo za matukio ambapo mwandishi mara nyingi anakusudia maana mbili, nje ya hayo, muktadha kwa kawaida utapunguza uwezekano hadi maana moja. Na mtu anahitaji kujiuliza, katika muktadha huu, ni nini kinachoweza kumaanisha neno hili. Kwa mfano, katika Yohana sura ya 3 na mstari wa 3, ambapo Yesu anaingiliana usiku na Nikodemo, kwa kweli unapata hili katika mstari wa 8 pia, nadhani, lakini nikisoma tu sura ya 3 na mstari wa 3, Yesu anaanza majadiliano na Nikodemo, na Nikodemo anamwuliza, mmoja wa Mafarisayo, Rabi, tunajua wewe ni mwalimu uliyetoka kwa Mungu, kwa maana hakuna mtu angeweza kufanya ishara za miujiza unazofanya ikiwa Mungu hakuwa pamoja naye.

Na sasa Yesu anajibu katika mstari wa 3, Nawaambia kweli, hakuna mtu awezaye kuuona ufalme wa Mungu isipokuwa amezaliwa mara ya pili. Baadhi ya tafsiri, nadhani, anao isipokuwa amezaliwa kutoka juu. Hilo ni neno la Kigiriki ambalo linaweza kumaanisha juu au tena.

Na swali ni, je, hii ni utata tu ambao hatuwezi kuwa na uhakika kabisa ni upi Yohana aliukusudia, au angalau tunapaswa kujaribu kujua ni upi kati ya haya Yohana aliukusudia, au je, hii inaweza kuwa mfano wa kitu ambacho wakati mwingine tunakiona katika injili ya nne, na hiyo ni mwandishi akitumia maneno ambayo kwa makusudi yana maana mbili, hivyo kwamba neno hili labda linaonyesha yote mawili. Je, inawezekana kwamba Yesu anasema, Yohana, katika kurekodi maneno ya Yesu, anasema kwamba hakuna mtu anayeweza kuona ufalme wa Mungu isipokuwa wote wawili wamezaliwa mara ya pili, na kuzaliwa huku kunapaswa kuwa kutoka juu, tofauti sana na kuzaliwa kimwili ambako Nikodemo anaonekana kuendelea na kutaka kujadili baadaye? Tena, mtu anataka kutegemea pia zana mbili ambazo

tumezungumzia hivi punde, Kamusi Mpya ya Kimataifa ya Theolojia na Ufafanuzi wa Agano la Kale, na Kamusi Mpya ya Kimataifa ya Theolojia ya Agano Jipya, lakini pia maoni ni mahali pazuri pa kupata msaada katika kufanya masomo ya maneno pia.

Katika kujadili masomo ya maneno na uchambuzi wa msamiati, wakati mwingine ni muhimu kujadili mambo ya kutofanya na yale ya kuepuka, na kazi kadhaa zinafupisha makosa mbalimbali au mambo mbalimbali ya kuepuka, na sikusudii kurudia hayo yote, lakini nataka tu kuangazia na kufupisha mambo machache ya kuepuka wakati wa kufanya masomo ya maneno, na sababu nadhani hii ni muhimu ni kwa sababu wanafunzi wengi wa Biblia wanaona ni rahisi zaidi, na labda wana zana zaidi za kufanya masomo ya maneno, na mara nyingi utawakuta wanafunzi wakisimama hapo, na hawaendi mbali zaidi ya kutoa maoni kuhusu maana za maneno, kwa hivyo labda ni rahisi kufanya baadhi ya makosa haya, na kwa hivyo nitafupisha machache tu. La kwanza ni usishawishiwe au kuathiriwa kupita kiasi na historia au asili ya neno. Wasomi huita hiyo ni makosa ya asili, na hiyo ni kuweka uzito mkubwa sana juu ya kile neno lilimaanisha kihistoria, au asili ya neno hilo, kana kwamba kwa namna fulani hiyo ina ushawishi au athari kwenye maana yake katika kipindi tofauti cha wakati.

Sasa hiyo inaweza kuwa hivyo. Wakati mwingine neno huenda halijapotoka sana kutoka kwa maana yake ya asili, au mwandishi anaweza kukusudia kulitumia kwa njia inayoakisi maana yake ya asili, lakini tena mwisho wa siku, muhimu kwa kuelewa maana ya neno si kile lilichomaanisha hapo awali kihistoria, au asili yake, bali kile linachomaanisha wakati linapotumika. Linamaanisha nini kwa mwandishi na wasomaji wanaolitumia kwa wakati fulani? Kwa hivyo fahamu tu, haswa katika usomaji wako mwenyewe na kutegemea kazi zingine, fahamu kauli kama vile maana ya msingi ya neno hili la Kiebrania ni, ambayo inaweza kuwa si sahihi, lakini ikiwa linatumika kwa njia fulani kupendekeza kwamba hii ndiyo maana yake kwa wakati huu, ni kufanya mzizi huu au kosa la kietimolojia.

Tena, unafikiria kuhusu hilo, wazungumzaji wengi wa lugha hawajui hata maana ya maneno hapo awali, au yalitoka wapi. Wanachojua na kupendezwa nacho ni kile wanachomaanisha na jinsi wanavyowasiliana leo. Kwa hivyo watumiaji wa lugha wanakitumiaje katika wakati fulani? Wasomi pia huita hii mbinu ya kisawe kinyume na mbinu ya kisawe.

Mbinu ya diakroniki inapendezwa na historia ya neno, ambayo ni ya manufaa na ya kuvutia, lakini mbinu ya synkroniki inazingatia maana ya neno katika wakati fulani, katika historia. Na kwa hivyo wataalamu wengi wa lugha wangekubaliana kwamba synkroniki, kwa kuangalia maana ya neno katika kipindi fulani cha wakati unachoshughulikia, lazima ichukue kipaumbele kuliko diakroniki, maana ya neno hilo kihistoria. Mfano kutoka Agano Jipya ambao unaona mara nyingi ukirejelewa, na wengine wamevutia umakini kwa hili, ni neno ekklesia kwa kanisa.

Ekklesia kwa kanisa linatokana na maneno mawili, kihusishi ek, kinachomaanisha kutoka au kutoka, na klesia, umbo la nomino la kitenzi linalomaanisha kuita. Na kwa hivyo maana yake huonekana kwa kawaida kwani kanisa ni kundi la wale walioitwa kutoka katika utamaduni wao na eneo lao ili kuwa shahidi wa Yesu Kristo. Kanisa ni kundi la walioitwa na waliotengwa.

Na hata hivyo hilo liwe kweli kiasi gani, angalau kufikia wakati wa Agano Jipya, neno hilo linaonekana kuwa lilimaanisha tu kusanyiko, na lingeweza kutumika kurejelea aina tofauti za makusanyiko yasiyo ya kidini katika ulimwengu wa Kigiriki na Kirumi. Kwa hivyo kuisitiza kwamba linamaanisha wale walioitwa, kwa sababu huenda ilimaanisha kwamba hapo awali, au kwamba huenda ikawa sehemu kuu za neno, inaonekana kuisitiza kupita kiasi mzizi, au historia ya neno, kuliko kile neno lilimaanisha wakati waandishi wa Agano Jipya walikuwa wakiandika. Kwa hivyo usiweke uzito mwingi kwenye historia ya neno.

Sio kwamba si muhimu, au si kwamba neno haliwezi kumaanisha kile lilichomaanisha kihistoria, lakini tena, kipaumbele kinapaswa kuwa, neno hili linamaanisha nini katika wakati huu, katika muktadha wake? Na fahamu kazi zinazosisitiza kupita kiasi maana ya mzizi, hasa kazi za kiwango maarufu zaidi ambazo mara nyingi husema kitu kama, maana ya mzizi wa neno hili, au neno hili linatokana na neno lililomaanisha hivi awali, wanapotumia hilo kubaini maana yake katika muktadha fulani. Pili ni, usilizidishie neno maana nyingi. Mara nyingi mimi hurejelea hili kama mbinu ya lori la taka, yaani, unachukua kila kitu ambacho neno linaweza kumaanisha, ukiunga mkono matumizi ya neno katika muktadha, na kulitupa lote hapo.

Tena, hili linatumiwa vibaya zaidi katika kiwango maarufu zaidi. Lakini kama tulivyokwisha kuona, kila neno linapotokea katika maandishi, halimaanishi lazima, na kwa kawaida halimaanishi, kila kitu ambacho linaweza kumaanisha. Hutupili mbali kila kitu ambacho neno trunk linaweza kumaanisha kila wakati linapotokea katika maandishi.

Badala yake, kama tulivyoona, muktadha hutumika kutofautisha maana, na kwa ujumla hufanya kazi ya kupunguza maana hiyo kwa moja ya mambo maalum ambayo inaweza kumaanisha, nje ya upeo wa maana. Kwa hivyo, kuchukua kila kitu ambacho neno linaweza kumaanisha, upeo wake au uwanja wake wa maana, na kukiweka kwenye maana ya neno katika sehemu yoyote, ni kuweka kile ninachokiita mzigo mzito wa kisemantiki. Kuzidisha neno kwa kila kitu ambacho linaweza kumaanisha.

Moja ya mwisho katika kipindi hiki, na katika kipindi kijacho tutajadili machache zaidi, na kutoa maoni mengine machache kuhusu masomo ya maneno, ni usichanganye neno na dhana ya kitheolojia inayopatikana katika maandishi. Kwa ujumla, dhana na maana za kitheolojia zinapatikana katika muktadha mpana, na si tu, au si katika maneno ambayo mara nyingi huhusishwa nayo. Kwa maneno mengine, nikiona neno

kanisa katika muktadha, si kila kitu tunachohusisha na kanisa, uongozi wake, muundo wake wa shirika, wazee na mashemasi, mchungaji, kazi yake katika ibada na uinjilisti, yote hayo si ya asili katika neno kanisa, au hayapaswi kutupwa kwenye neno kanisa.

Kwa hivyo, neno linapaswa kutofautishwa na dhana pana ya kitheolojia ambayo inaweza kuwa inarejelea. Au, njia nyingine ya kuiweka ni, ikiwa ninataka kujifunza uelewa wa Mathayo kuhusu ufalme wa Mungu, na mafundisho ya Yesu kuhusu ufalme wa Mungu, sijiwekei kikomo popote neno ufalme linapotokea. Mathayo anafundisha kuhusu ufalme wa Mungu.

Yesu anafundisha kuhusu ufalme wake, mbali na matumizi tu ya neno basileia , neno la Kigiriki ufalme. Kwa hivyo, epuka kuchanganya maana ya neno, au epuka kuchanganya neno na dhana za kitheolojia zinazopatikana katika muktadha mpana, na ambazo neno hilo linaweza kuhusishwa nazo. Katika kipindi kijacho, tutaangazia makosa machache tu ya kuepuka, na kisha kutoa mfano wa jinsi mtu anavyoweza kufanya utafiti wa neno.

Tutaangalia neno la Kigiriki nyama katika Wagalatia sura ya 5, na tutaangalia kwa ufupi tu jinsi ya kufanya uchambuzi wa msamiati wa nyama katika Wagalatia sura ya 5, jinsi hilo linavyoweza kuonekana, na jinsi hilo linavyoweza kuchangia kuelewa kifungu hicho.